

Strasbourg, 2018.4.17.
COM(2018) 211 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI
TANÁCSNAK ÉS A TANÁCSNAK**

Tizennegyedik eredményjelentés a hatékony és valódi biztonsági unió megvalósításáról

I. BEVEZETÉS

A hatékony és valódi biztonsági unió megvalósításáról szóló tizennegyedik eredményjelentés két fő pillér mentén vizsgálja az eddigi fejleményeket: a terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni küzdelem, illetve az azokat támogató eszközök felszámolása; valamint e fenyegetésekkel szembeni védelmünk megerősítése és ellenálló képességünk kiépítése.

A franciaországi Trèbes-ben és Carcassonne-ban 2018. március 23-án elkövetett brutális merényletek figyelmeztetésül szolgálnak arra, hogy továbbra is nagy a terrorizmus jelentette fenyegetés az Unióban. A biztonsági unió keretében ennek a fenyegetésnek a kezelése érdekében tett folyamatos erőfeszítések részeként a Bizottság az eredményjelentéssel egy időben új biztonsági csomagot terjesztett elő, amelyben a terroristák és más bűnelkövetők számára rendelkezésre álló mozgástér megszüntetését célzó, az ilyen gyalázatos tettek tervezését és végrehajtását megnehezítő intézkedések kaptak helyet. A csomag jogalkotási javaslatokat tartalmaz az **elektronikus bizonyítékok** határokon átnyúló gyűjtésének és a **pénzügyi információkhoz** való hozzáférésnek a nyomozás és a büntetőeljárás alá vonás előmozdítása céljából – különösen a súlyos bűncselekmények esetében – történő javítására, valamint a pénzügyi információs egységek és a bűnüldöző hatóságok közötti együttműködés megerősítésére. A csomag emellett olyan operatív intézkedéseket is magában foglal, amelyek célja megelőzni, hogy a terroristák és más bűnelkövetők hozzáférjenek importált **tűzfegyverekhez** és házilag készített robbanóanyagok előállítására felhasználható **robbanóanyag-prekurzorokhoz**, amire több közelmúltbeli merénylet esetében is példát láthattunk. Végezetül egy, a **nemzeti személyazonosító igazolványok és tartózkodási okmányok biztonságának** javítására irányuló jogalkotási javaslat nehezebbé teszi majd a terroristák és más bűnelkövetők számára, hogy az EU-ba történő belépés vagy az EU területén történő mozgás érdekében visszaéljenek ezekkel az okmányokkal vagy hamisítsák azokat.

A 2018. március 4-i salisburyi merénylet sokkoló példája annak, hogy a vegyi anyagok valódi fenyegetést jelenthetnek a kollektív biztonságra. A 2018. március 22-23-i Európai Tanács a lehető leghatározottabban elítélte a merényletet. A Tanács hangsúlyozta, hogy válaszlépése részeként az EU-nak fokoznia kell a vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris kockázatokkal szembeni ellenálló képességét. Ez az eredményjelentés meghatározza az e célból hozott intézkedéseket, amelyek a szóban forgó biztonsági kockázatokkal szembeni felkészültség fokozásáról szóló, 2017. októberi cselekvési tervet hajtják végre. Az eredményjelentés emellett naprakész információkkal szolgál a biztonsági unió egyéb kiemelt, az online radikalizálódás elleni küzdelemre, az információmegosztás fokozására, a nyilvános terek védelmének támogatására és a kiberfenyegetés elleni küzdelemre irányuló kezdeményezéseinek végrehajtásáról is.

II. A TERRORISTÁK ÉS A BŰNELKÖVETŐK SZÁMÁRA RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ MOZGÁSTÉR MEGSZÜNTETÉSE

1. *Új eszközök az elektronikus bizonyítékok büntetőeljárások során történő gyűjtésére*

A nyomozások nagy többsége számára fontossá váltak az elektronikus bizonyítékok, és az igazságügyi hatóságoknak egyre gyakrabban kell egy másik joghatóságtól kérelmezniük a szükséges bizonyítékok szolgáltatóktól történő megszerzését. Ezért a bűncselekmények – többek között a terrorizmus és a kiberbűnözés – nyomozása és büntetőeljárás alá vonása szempontjából rendkívül fontos, hogy könnyebbé és gyorsabbá váljon e bizonyítékok határokon átnyúló megszerzése. E célból a Bizottság az eredményjelentéssel együtt két jogalkotási javaslatot terjesztett elő az elektronikus bizonyítékok büntetőeljárások során

történő határokon átnyúló gyűjtésének javítása érdekében, egyfelől a büntetőügybeli elektronikus bizonyítékokra vonatkozó, közlésre és megőrzésre kötelező európai határozatokról szóló rendeletjavaslatot¹, másfelől a jogi képviselőknek a büntetőeljárásban bizonyítékok összegyűjtése céljából történő kinevezéséről szóló harmonizált szabályok meghatározásáról szóló irányelvjavaslatot². A javasolt rendelet és irányelv új eszközökkel ruházza fel az illetékes bűnüldöző és igazságügyi hatóságokat ahhoz, hogy a bűncselekmények – többek között a terrorizmus és a kiberbűnözés – nyomozása és büntetőeljárás alá vonása érdekében elektronikus bizonyítékokat szerezhessenek meg. Ezekkel a javaslatokkal a Bizottság az Európai Parlament és a Tanács azon felhívására válaszol, hogy olyan uniós szintű jogszabályi keretet terjesszen elő az elektronikus bizonyítékok határokon átnyúló megszerzésére irányuló intézkedésekre vonatkozóan, amely egyben erőteljes biztosítékokat nyújt az egyének jogainak és szabadságainak szavatolására³.

A javasolt rendelet közlésre kötelező európai határozatról és megőrzésre kötelező európai határozatról rendelkezik. Ezek a határozatok lehetővé teszik, hogy valamely tagállam illetékes hatóságai közvetlenül kényszerítsenek másik tagállamban letelepedett vagy képvisellel rendelkező (elektronikus hírközlési szolgáltatást és információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó, meghatározott) szolgáltatókat a rendelet hatálya alá tartozó bűncselekmények nyomozása és büntetőeljárás alá vonása céljából a meglévő elektronikus adatok megőrzésére vagy közlésére, oly módon, ahogy az arányos és szükséges az egyedi ügyben. A határozatoknak való megfelelés biztosítására a javasolt irányelv arra kötelezi a szolgáltatókat, hogy jelöljenek ki legalább egy jogi képviselőt az Unióban. Tekintettel az internet határok nélküli jellegére, a javaslatok az egy vagy több tagállamban szolgáltatásokat kínáló szolgáltatókra vonatkoznak, függetlenül azok székhelyétől, infrastruktúrájától vagy az információk tárolásától.

A javasolt rendelet erőteljes biztosítékokat nyújt az alapvető jogok maradéktalan tiszteletben tartásának biztosítására, például az igazságügyi hatóságok előzetes bevonását és egyes adatkategóriák beszerzésére vonatkozó kiegészítő követelményeket. Ezenkívül, mivel ilyen határozatok kizárólag büntetőeljárás keretében és hasonló nemzeti helyzet fennállása esetén bocsáthatók ki, azokra valamennyi büntetőjogi eljárási biztosíték alkalmazandó. Emellett a rendelet speciális szabályokat állapít meg az érintett személyek rendelkezésére álló hatékony jogorvoslatokra vonatkozóan. A rendelet továbbá jogot biztosít a szolgáltatónak arra, hogy meghatározott indokok alapján felülvizsgálatot kérjen a kibocsátó tagállamban, vagy ha a határozatot végrehajtás céljából továbbították, a fogadó tagállamban. Ez azokat az eseteket foglalja magában, amikor nyilvánvaló, hogy a határozatot nem illetékes hatóság bocsátotta ki, vagy azt illetékes hatóság nem validálta, a határozat hiányos, nyilvánvalóan sérti az Európai Unió Alapjogi Chartáját vagy nyilvánvalóan visszaélésszerű. A rendelet ezen túlmenően olyan mechanizmusokról is rendelkezik, amelyek elkerülik és mérséklék a szolgáltatók harmadik országok jogszabályai szerinti kötelezettségeivel való esetleges ellentmondásokat.

A jogalkotási javaslatokat alapos hatásvizsgálat előzte meg, és azokhoz egy kétéves, gyakorlati szakemberek, polgárok, szolgáltatók, kormányzati és nem kormányzati szervezetek, valamint tudományos dolgozók bevonásával zajló konzultációs folyamat

¹ COM(2018) 225 final (2018.4.17.).

² COM(2018) 226 final (2018.4.17.).

³ A Tanács következtetései a kibertérben gyakorolt büntető igazságszolgáltatás javításáról (ST 9579/16) és az Európai Parlament 2017. október 3-i állásfoglalása a kiberbűnözés elleni küzdelemről (2017/2068 (INI)).

szolgáltatott információkat⁴. A Bizottság részt vett az Európa Tanácsban folytatott kapcsolódó vitákban, és szoros figyelemmel kísérte a nem uniós országokban bekövetkezett fejleményeket, többek között az adatok külföldi felhasználásának jogszerűségéről szóló törvénynek (CLOUD Act) az Egyesült Államok Kongresszusa általi elfogadását a közelmúltban. Az eredményjelentéssel együtt elfogadott javaslatok olyan koordinált és koherens megközelítésre adnak alapot mind az EU-n belül, mind nemzetközi szinten az EU részéről, amely kellőképpen figyelembe veszi az uniós szabályokat, azon belül az uniós tagállamok és állampolgáraik közötti megkülönböztetésmentességet is. A Bizottság továbbra is aktívan részt vesz az Európa Tanács számítástechnikai bűnözésről szóló egyezménye keretében folytatott vitákban.

A Bizottság felkéri a társjogalkotókat, hogy a gyors megállapodás elérése érdekében haladéktalanul vizsgálják meg ezeket, az EU 2018–2019. évi jogalkotási prioritásairól szóló együttes nyilatkozatban is szereplő jogszabályjavaslatokat.

A jogalkotási javaslatokkal párhuzamosan a Bizottság tovább dolgozik a kölcsönös jogsegélyen alapuló **igazságügyi együttműködés javítását célzó gyakorlati intézkedéseken**, az európai nyomozási határozatról szóló irányelvvel⁵, illetőleg a hatóságok és a szolgáltatók meglévő jogi kereten belüli együttműködésén. Az említett intézkedések körébe tartozik a hatóságok képzése, a nemzeti szintű egyablakos ügyintézési pontok használatának elősegítése, valamint online platform létrehozása az európai nyomozási határozatra irányuló, az európai nyomozási határozat elektronikus formanyomtatványain alapuló kérelmek és válaszok biztonságos cseréjéhez. A Bizottság az intézkedések gyors végrehajtásának biztosítása érdekében szorosan együttműködik az érintett uniós ügynökségekkel⁶ és az érdekelt felekkel.

2. *A pénzügyi információk használatának megkönnyítése a súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, nyomozása vagy büntetőeljárás alá vonása esetében*

A bűnelkövetők és a terroristák több tagállamra kiterjedő tevékenységet folytatnak, és a bűncselekményeik előkészítésére vagy a bűncselekményből származó jövedelem mozgatására és tisztára mosására képesek akár órákon belül pénzt átutalni a különböző bankszámlákra. A súlyos bűncselekményekkel és a terrorizmussal kapcsolatos nyomozás kudarcba fulladhat, ha nem biztosított a kellő időben történő, pontos és átfogó hozzáférés a vonatkozó pénzügyi adatokhoz⁷. Tekintettel arra, hogy a pénzügyi információk fontos szerepet töltenek be a nyomozások szempontjából, elengedhetetlen a súlyos bűncselekmények és a terrorizmus elleni küzdelemért felelős hatóságok közötti együttműködés megerősítése, valamint a pénzügyi információk e hatóságok általi hozzáféréseinek és felhasználásának javítása az alapvető jogok és az alkalmazandó eljárási biztosítékok teljes tiszteletben tartása mellett. E célból a Bizottság az eredményjelentéssel együtt **irányelvjavaslatot** fogadott el **a pénzügyi és**

⁴ A konzultációról szóló jelentés a következő címen érhető el: https://ec.europa.eu/info/consultations/public-consultation-improving-cross-border-access-electronic-evidence-criminal-matters_en; további információk a következő címen találhatók: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/e-evidence_en.

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/41/EU irányelve (2014. április 3.) a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról (HL L 130., 2014.5.1., 1–36. o.).

⁶ Europol, Eurojust és az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynöksége (CEPOL).

⁷ Az Europol „A gyanútól a cselekvésig – a pénzügyi információs adatok operatív hatásainak javítása” című, 2017-ben közzétett jelentése, amely kiemelte e problémákat és a bűnüldöző hatóságok pénzügyi információkhoz való jobb hozzáféréseinek szükségességét.

egyéb információknak bizonyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, nyomozása és vádeljárás alá vonása céljából való **felhasználásának megkönnyítéséről**⁸.

Az alapos hatásvizsgálaton alapuló javaslat kijelölt bűnüldöző hatóságoknak és vagyon-visszaszerzési hivataloknak közvetlen **hozzáférést** biztosít a pénzmosási irányelv⁹ alapján létrehozott nemzeti központi bankszámla-nyilvántartásokban és adat-visszanyerési rendszerekben tárolt **bankszámla-információkhoz**. Ilyen hozzáférés **eseti alapon** és a **súlyos bűncselekmények elleni küzdelem céljából** nyújtható. Ez jelentősen csökkenti majd a pénzügyi intézményekre nehezedő adminisztratív terhet, mivel a továbbiakban nem kell válaszolniuk a bűnüldöző hatóságok információkérésre irányuló általános megkereséseire.

A javaslat tovább erősíti a nemzeti **pénzügyi információs egységek** és a bűnüldöző hatóságok, valamint a különböző tagállamokban működő pénzügyi információs egységek közötti együttműködést. Ezen túlmenően a tagállamoknak biztosítaniuk kell Europol nemzeti egységük válaszadását az Europolnak a nemzeti központi bankszámla-nyilvántartásokban tárolt információk, illetve pénzügyi információk és pénzügyi elemzések iránti megkereséseire. Az Europol általi megkereséseknek kellően indokoltnak kell lenniük, és azokra eseti alapon, valamint az Europol felelősségi körén belül és feladatainak ellátása céljából kerülhet majd sor. A bűnüldöző hatóságok pénzügyi adatokhoz való jobb hozzáférése és a pénzügyi információs egységekkel való jobb együttműködés felgyorsítja a nyomozásokat, és hatékonyabb küzdelmet tesz lehetővé a hatóságok számára a határokon átnyúló bűnözéssel szemben. Az Europol emellett fokozni tudja majd az Europol hatáskörébe tartozó bűncselekmények elleni küzdelemben a tagállamoknak nyújtott támogatását. A személyes adatok védelméhez és a magánélet tiszteletben tartásához fűződő alapvető jogoknak való megfelelés érdekében az irányelvjavaslat szigorú biztosítékokat ír elő a személyes adatok kezelésére.

A Bizottság felkéri a társjogalkotókat, hogy a gyors megállapodás elérése érdekében haladéktalanul vizsgálják meg az EU 2018–2019. évi jogalkotási prioritásairól szóló együttes nyilatkozatban is szereplő javaslatot. A Bizottság ismételten hangsúlyozza a negyedik pénzmosási irányelv, valamint az általa létrehozott eszközök teljes körű végrehajtásának és alkalmazásának fontosságát a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemben. Ez magában foglalja annak szükségességét, hogy a pénzügyi információs egységek megfelelő forrásokkal rendelkezzenek feladataik ellátásához. Emellett a negyedik pénzmosási irányelv módosítása – amelyről a társjogalkotók 2017 decemberében értek el politikai megállapodást – előírja, hogy a Bizottság 2020 júniusáig jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben értékeli a központi bankszámla-nyilvántartások lehetséges jövőbeli összekapcsolását. A Bizottság jelenleg készíti az erre vonatkozó tanulmányt, és 2019 közepéig előterjeszti megállapításait.

3. Szigorúbb szabályok a házilag készített robbanóanyagokhoz használt robbanóanyag-prekurzorokkal szemben

A terroristák és a bűnelkövetők számos Unióban elkövetett merényletnél házilag készített robbanóanyagokat használtak fel, így Madridban (2004), Londonban (2005), Párizsban (2015), Brüsszelben (2016), Manchesterben (2017) és Parsons Greenben (2017). Ennél is

⁸ COM(2018) 213 final (2018.4.17.).

⁹ Az uniós társjogalkotók erről a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. május 20-i (EU) 2015/849 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 141., 2015.6.5., 73 o.) módosításai között állapodtak meg 2017 decemberében.

nagyobb a száma azoknak a sikertelen és megghiúsult merényleteknek, amelyek során házilag készített robbanóanyagok használatát kísérelték meg. Ezek a merényletek rámutatnak arra, hogy a lehető legnagyobb mértékben korlátozni kell a házilag készített robbanóanyagok előállítására felhasználható robbanóanyag-prekurzorok terroristák általi hozzáférését és felhasználását. E célból a Bizottság az eredményjelentéssel együtt **javaslatot¹⁰ fogadott el a robbanóanyag-prekurzorok forgalmazásáról és felhasználásáról szóló 98/2013/EU rendelet¹¹ alapján érvényben lévő korlátozások felülvizsgálatára és szigorítására vonatkozóan**. A javaslat előzménye az a 2017. októberi bizottsági ajánlás¹², amely a meglévő szabályok alapján azonnali intézkedéseket határoz meg a robbanóanyag-prekurzorokkal való visszaélések megelőzésére. A javaslatot több, különböző érdekképviselői csoportokkal folytatott konzultáció és egy alapos hatásvizsgálat előzte meg. A 2013-as rendelet értelmében bizonyos robbanóanyag-prekurzorok rendelkezésre bocsátására, behozatalára, birtoklására és felhasználására korlátozások vannak érvényben, és a gyanús tranzakciókat jelenteni kell. Bár ezek a korlátozások és ellenőrzések hozzájárultak a lakosság számára rendelkezésre álló robbanóanyag-prekurzorok mennyiségének csökkenéséhez, és a gyanús tranzakciókra vonatkozó jelentések számának növekedését eredményezték, elégtelennek bizonyultak annak megakadályozásához, hogy a terroristák és a bűnelkövetők robbanóanyagok előállítsa céljából visszaéljenek ezekkel az anyagokkal.

A Bizottság javaslata hozzájárul a biztonsági hiányosságok felszámolásához, valamint a jogi keret megerősítéséhez és egyértelműsítéséhez. A (korábbi 2013-as rendelet helyébe lépő) javasolt rendelet célja a lakosság veszélyes robbanóanyag-prekurzorokhoz való hozzáféréseinek további korlátozása számos intézkedésen keresztül. További két anyagot¹³ hozzáad a korlátozott robbanóanyag-prekurzorok jegyzékéhez, kevesebb anyagra korlátozza az engedély kérelmezésének lehetőségét, és megerősíti a kérelmező bünyügyi nyilvántartási adatainak kötelező ellenőrzéseit. Megszűnik a 2013-as rendelet szerinti nyilvántartási rendszer, mivel alacsonyabb szintű biztonságot eredményez. A javaslat továbbá egyértelművé teszi, hogy a gazdasági szereplőkre alkalmazandó szabályok teljes mértékben alkalmazandók az online értékesítésekre is. A javasolt rendelet javítja az illetékes hatóságok általi végrehajtást és az információk továbbítását az ellátási láncban. Ezáltal a javasolt rendelet jelentősen megnehezíti a terroristák számára, hogy házilag készített robbanóanyagokat állítsanak elő. A Bizottság felkéri a társjogalkotókat, hogy a gyors megállapodás elérése érdekében haladéktalanul vizsgálják meg a jogalkotási javaslatot.

4. *A személyazonosító igazolványok és tartózkodási okmányok biztonságának javítása az okmányokkal való visszaélés és a hamis személyazonosság használatának megelőzése érdekében*

Az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség hamis okmányokra vonatkozó statisztikái azt mutatják, hogy a gyenge biztonsági elemekkel rendelkező nemzeti személyazonosító igazolványok azok az úti okmányok, amelyeket a leggyakrabban használnak csalárd módon az EU-n belül. A Bizottság a 2016. decemberi cselekvési tervben¹⁴ meghatározott, úti okmányokkal való visszaéléssel szembeni európai reagálás részeként az eredményjelentéssel együtt **rendeletjavaslatot fogadott el az uniós polgárok személyazonosító igazolványai és**

¹⁰ COM(2018) 209 final (2018.4.17.).

¹¹ Az Európai Parlament és a Tanács 98/2013/EU rendelete (2013. január 15.) a robbanóanyag-prekurzorok forgalmazásáról és felhasználásáról (HL L 39., 2013.2.9., 1–11. o.).

¹² A Bizottság ajánlása a robbanóanyag-prekurzorok visszaélésszerű felhasználásának megelőzését célzó azonnali lépésekről (C(2017) 6950 final, 2017.10.18.).

¹³ Kénsav és ammónium-nitrát.

¹⁴ COM(2016) 790 final (2016.12.8.).

az uniós polgárok és azok családtagjai részére kiállított tartózkodási okmányok biztonságának megerősítésére vonatkozóan¹⁵. A szabad mozgás uniós jogával összhangban az uniós polgárok úti okmányként használhatják nemzeti személyazonosító igazolványaikat mind az EU-n belüli utazáskor, mind az EU külső határainak átlépésekor, amikor visszatérnek az EU-ba. Bizonyos esetekben az uniós polgárok nemzeti személyazonosító igazolványaikat használhatják a harmadik országokba való belépéshez. A nem uniós családtagok tartózkodási kártyája útlevéllel együtt használva és uniós polgár kíséretében vízum nélküli beutazásra ad jogot az EU-ba. Az uniós jog már most is rendelkezik a tagállamok által kiállított útlevelek és úti okmányok biztonsági és biometrikus elemeire (arcképmás és ujjnyomat) vonatkozó előírásokról.¹⁶

A személyazonosító igazolványok és tartózkodási okmányok biztonsági elemeinek erősítése nehezebbé teszi majd a bűnelkövetők számára, hogy az EU területén történő mozgás vagy az EU külső határainak átlépése érdekében visszaéljenek ezekkel az okmányokkal vagy hamisítsák azokat. A biztonságosabb személyazonosító okmányok hozzájárulnak az uniós külső határok igazgatásának megerősítéséhez (többek között a visszatérő külföldi terrorista harcosok és családtagjaik jelentette kihívás szempontjából is), míg a biztonságosabb és megbízhatóbb okmányok révén könnyebbé válik az uniós polgárok számára a szabad mozgáshoz való joguk gyakorlása.

Az alapos hatásvizsgálaton és nyilvános konzultáción alapuló bizottsági javaslat ezért meghatározza a nemzeti személyazonosító igazolványokra vonatkozó minimális okmánybiztonsági előírásokat, beleértve különösen a személyazonosító igazolvány chipjén tárolandó biometrikus fényképet és ujjnyomatot. A javaslat a mobil uniós polgárok számára kiállított tartózkodási okmányokon feltüntetendő minimuminformációkról, valamint a nem uniós családtagok tartózkodási kártyáinak teljes körű összehangolásáról is rendelkezik.

A Bizottság felszólítja a társjogalkotókat, hogy a gyors megállapodás elérése érdekében haladéktalanul vizsgálják meg a jogalkotási javaslatot.

5. *A tűzfegyverek behozatalára és kivitelére vonatkozó ellenőrzések javítása a tűzfegyverek tiltott kereskedelmének megelőzése érdekében*

A Bizottság számos intézkedést hozott a bűnelkövetők és a terroristák rendelkezésére álló tűzfegyverellátás korlátozására. A tűzfegyverek tiltott kereskedelme elleni intézkedések¹⁷, illetve a tűzfegyverek megszerzésére és tartására vonatkozó ellenőrzésről szóló irányelv 2017. májusi felülvizsgálatának kiegészítéseként a Bizottság az eredményjelentéssel együtt **ajánlást**¹⁸ fogadott el, amelyben a polgári célú tűzfegyverek, részeik és lényeges alkotóelemeik, valamint a lőszer kivitele, behozatala és tranzit forgalma biztonságának javítására irányuló azonnali lépésekre szólított fel. Az ajánlás felszólítja az uniós tagállamokat, hogy **javítsák a tűzfegyverek kiviteli és behozatali ellenőrzési eljárásainak**

¹⁵ COM(2018) 212 final (2018.4.17.).

¹⁶ 2252/2004/EK rendelet (HL L 385., 2004.12.29., 1. o.).

¹⁷ Lásd a tűzfegyverek és robbanóanyagok tiltott kereskedelme és használata elleni uniós cselekvési tervet (COM(2015) 624 final, 2015.12.2.). A tűzfegyverek tiltott kereskedelmében, terjesztésében és használatában érintett bűnszervezetek tevékenységének megakadályozása szintén prioritást élvez a szervezett és súlyos nemzetközi bűnözésre vonatkozó, a 2018–2021 időszakra szóló uniós szakpolitikai ciklusban.

¹⁸ C(2018) 2197.

nyomon követhetőségét és biztonságát, valamint a hatóságok közötti együttműködést a tűzfegyverek tiltott kereskedelme elleni küzdelemben. Az ajánlás előzményeként a tűzfegyverek kivitelére és behozatalára vonatkozó 258/2012/EU rendelet¹⁹ végrehajtásáról szóló, 2017. decemberi bizottsági jelentés szolgál. A jelentés arra a következtetésre jutott, hogy szigorítani kell a tűzfegyverekre vonatkozó kiviteli és behozatali engedélyek rendszerét a legális kereskedelem feltételeinek ellenőrzése és ezáltal a tűzfegyverek tiltott kereskedelme elleni hatékonyabb küzdelem érdekében. A Bizottság figyelemmel kíséri ezen ajánlás eredményét, amely beépül a 258/2012/EU rendelet végrehajtásának átfogó nyomon követésébe.

III. A BIZTONSÁGGAL KAPCSOLATOS TOVÁBBI KIEMELT KEZDEMÉNYEZÉSEK VÉGREHAJTÁSA

1. Az online terrorista tartalmak elleni küzdelem

Ahogy az a Bizottság 2018. évi éves munkaprogramjában, valamint a biztonsági unióról szóló korábbi eredményjelentésekben is szerepel, a Bizottság folyamatosan előmozdítja és erősíti az internetes platformokkal való együttműködést a terrorista és más jogellenes online tartalmak kiszűrése és eltávolítása érdekében. 2018. március 1-jén a Bizottság újabb fontos lépést tett az online terrorista tartalom sürgető és súlyos kérdésének kezelésére, és elfogadta az online szolgáltatók és a tagállamok által meghozandó, **a jogellenes online tartalommal, többek között különösen a terrorista tartalommal** kapcsolatos erőfeszítések fokozását célzó intézkedésekről szóló **ajánlást**²⁰.

A jogellenes online tartalmak elleni fellépésről szóló, 2017. szeptemberi közleményre²¹ építve az ajánlás arra ösztönzi az online szolgáltatókat, hogy biztosítsák a jogellenes online tartalom gyorsabb kiszűrését és eltávolítását, és felszólít az online szolgáltatók, a megbízható bejelentők és az uniós bűnüldöző hatóságok közötti együttműködés megerősítésére, a közhatóságok számára történő jelentéstétel átláthatóságának fokozására, valamint a polgárok alapvető jogaira vonatkozó biztosítékok nyújtására. Az ajánlás operatív iránymutatást nyújt az online szolgáltatóknak a terrorista tartalmak gyorsabb eltávolítására és a bűnüldöző hatóságokkal való jobb együttműködésre. Tekintettel arra, hogy a terrorista tartalom jellemzően az online megjelenésének első órájában a legkárosabb, és tekintettel az illetékes hatóságok és az Europol különleges szakértelmére és felelősségére, az ajánlás hangsúlyozza, hogy az online szolgáltatóknak meg kell vizsgálniuk a bejelentésben azonosított tartalmat, és azt általános szabályként adott esetben egy órán belül el kell távolítaniuk vagy hozzáférhetetlenné kell tenniük. Emellett proaktív hozzáállást ajánl a platformok számára, illetve automatizált eszközök használatát a terrorista tartalmak kiszűrésére és azonosítására, és arra szólítja fel őket, hogy a rendelkezésre álló technológiai eszközök használatával biztosítsák, hogy az ilyen tartalmakat ne töltsék fel újra más platformokra.

Most van folyamatban egy, az ajánlás hatásainak nyomon követését lehetővé tevő jelentéstételi gyakorlat. Az online szolgáltatóktól 2018. május elejéig várhatóan beérkező információk segítenek a Bizottságnak eldönteni, hogy elegendő-e a jelenlegi megközelítés, vagy szükség van további intézkedésekre a jogellenes online tartalmak gyors és proaktív

¹⁹ 258/2012/EU rendelet a tűzfegyverek, tűzfegyverdarabok, alkotóelemeik és lőszereik kiviteli engedélyezési, behozatali és tranzit szabályainak létrehozásáról.

²⁰ A Bizottság ajánlása az illegális online tartalom hatékony kezelésére irányuló intézkedésekről (C(2018) 1177 final, 2018.3.1.).

²¹ Közlemény: Fellépés a jogellenes online tartalmak ellen – Az online platformok megnövelt felelőssége felé (COM(2017) 555 final, 2017.9.28.).

kiszűrése és eltávolítása érdekében, ezen belül pedig a meglévő szabályozási keret kiegészítéseként szükségesek-e jogalkotási intézkedések.

2. *Az információs rendszerek interoperabilitása és az információcsere javítása*

A biztonság, a határigazgatás és a migrációkezelés területén használt információs rendszerek szilárdabbá és intelligensebbé tételére irányuló munka során az EU sürgősséget és kiemelt prioritást biztosít az uniós információkezelés és -megosztás terén mutatkozó hiányosságok kezelésének. A kapcsolódó jogalkotási javaslatok mindegyike szerepel az EU 2018–2019. évi jogalkotási prioritásairól szóló együttes nyilatkozatban. Előrelépés történt a társjogalkotók között az uniós információs rendszerek **interoperabilitására** vonatkozó jogalkotási javaslatokról szóló vitában. Miután a tagállamok széles körű támogatásban részesítették a Bizottság által javasolt interoperabilitási elemeket a Bel- és Igazságügyi Tanács 2018. március 8-i ülésén, a Tanács 2018. júniusig általános megközelítést kíván elfogadni. A technikai megbeszélések szintén gyorsan haladnak az Európai Parlamentben azzal a céllal, hogy 2018 júliusáig háromoldalú megbeszélések induljanak a társjogalkotókkal, és az év vége előtt megállapodás szülessen. E célból és a 2017 decemberében bejelentettek szerint²² releváns módosításokat kell előterjeszteni az azokhoz a jogi eszközökhöz kapcsolódó interoperabilitási javaslatokhoz²³, amelyek tárgyalása jelenleg folyik a társjogalkotókkal. Tekintettel arra a közös célkitűzésre, hogy az EU 2018–2019. évi jogalkotási prioritásairól szóló együttes nyilatkozatban foglaltak szerint 2018 végéig megállapodás szülessen az interoperabilitási javaslatokról, **gyors megállapodásra van szükség a még tárgyalás alatt álló dokumentumokat illetően**. A Bizottság mindenesetre 2018. június közepéig előterjeszti az interoperabilitási javaslataihoz kapcsolódó szükséges módosításokat annak érdekében, hogy a háromoldalú egyeztetések 2018 júliusában megkezdődhessenek.

Az **Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer** (ETIAS) létrehozásáról szóló intézményközi tárgyalások a végükhöz közelednek, és az elfogadásra várhatóan az elkövetkező hetekben sor kerül.

A politikai megállapodás elérését szem előtt tartva intenzív munka folyik a **Schengeni Információs Rendszer** (SIS) megerősítésére irányuló három jogalkotási javaslattal kapcsolatos, társjogalkotók közötti háromoldalú tárgyalások előmozdítása érdekében. A Bizottság felkéri a társjogalkotókat, hogy 2018. május végéig állapodjanak meg a javaslatokról. Ezzel a jogalkotási munkával párhuzamosan 2018. március 5-én működésbe lépett az **automatikus ujjnyomat-kereső** (AFIS) funkció, amelynek célja a Schengeni Információs Rendszer jelenlegi formájában való megerősítése. Ez a technikai fejlemény azonnali és jelentős hozzáadott értéket visz a határőrök és a bűnüldöző szervek tagjainak munkájába, mivel lehetővé teszi számukra, hogy a schengeni térségbe belépő vagy ott mozgó személyek azonosítása céljából ujjlenyomat alapján történő keresést végezzenek a rendszerben. Ez fontos mérföldkő a schengeni térség biztonsága szempontjából, mivel a többszörös vagy hamis személyazonosságot használó bűnelkövetők könnyebben azonosíthatók. Ettől az időponttól kezdve minden újonnan felvitt ujjnyomatot összevetnek a SIS-ben meglévő összes rekorddal a többszörös személyazonosságok kiszűrése érdekében.

²² Lásd: Tizenkettedik eredményjelentés a hatékony és valódi biztonsági unió megvalósításáról (COM(2017) 779 final, 2017.12.12.).

²³ Az Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszerről, a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszerről, az Eurodacról, a Schengeni Információs Rendszerről és az eu-LISA-ról szóló rendelettervezetek.

Ezen túlmenően a projekt első szakaszában részt vevő tizenegy schengeni állam²⁴ már végez ujjnyomatok alapján történő kereséseket. A SIS Bizottság által javasolt új jogi kerete az AFIS funkcióra épül, mivel kötelező ujjnyomat-ellenőrzéseket ír elő, ha a személy személyazonossága másként nem állapítható meg. A Bizottság felkéri a többi tagállamot, hogy tegyék meg az ahhoz szükséges lépéseket, hogy az új funkciót használják elsődleges ellenőrzésekhez a határátlépésnél, valamint rendőrségi ellenőrzésekhez a területen belül. A Schengeni Információs Rendszer használatának megerősítésére irányuló további lépésként a Bizottság az eredményjelentéssel együtt elfogadta a 2016-os és 2017-es schengeni értékelésekből eredő ajánlások és bevált módszerek katalógusának újabb változatát.

Emellett folytatódnak a társjogalkotók közötti háromoldalú tárgyalások a harmadik országbeli állampolgárok bűnügyi nyilvántartási adatainak az **Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszeren** keresztül történő, EU-n belüli cseréjének megkönnyítésére, valamint a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagyméretű IT-rendszereinek üzemeltetési igazgatását végző ügynökség (**eu-LISA**) megerősítésére irányuló javaslatokat illetően is.

A meglévő információs rendszerek és interoperabilitásuk megerősítésére irányuló munka részeként a Bizottság 2018 késő tavaszán a technikai tanulmányok és egy hatásvizsgálat alapján javaslatot terjeszt elő a **Vízuminformációs Rendszer (VIS)** felülvizsgálatára a külső határok biztonságának és a schengeni térségen belüli biztonság fokozása érdekében. A VIS jogi keretének közelgő felülvizsgálata konkrét interoperabilitási intézkedéseket fog tartalmazni a vízumfeldolgozás hatékonyságának növelésére, és a tervek szerint a VIS 2016-os értékelésében azonosított egyéb kérdéseket is kezelni fog²⁵.

Az **utas-nyilvántartási adatállományokról (PNR)** szóló irányelv²⁶ hiánytalan végrehajtása elengedhetetlen része a meglévő információs rendszerek teljes körű kihasználására irányuló párhuzamos erőfeszítéseknek, mivel az eszköz kulcsszerepet játszik a terrorizmusveszélyre és a határokon átnyúló súlyos bűnözésre adott közös uniós fellépésben. Az irányelv valamennyi tagállam általi hiánytalan végrehajtása a 2018. május 25-i határidőig elengedhetetlen az uniós szinten biztosított teljes körű hatékonysághoz. A Bel- és Igazságügyi Tanács 2018. március 8-i ülésén az irányelvet még át nem ültető tagállamok hangsúlyozták, hogy mindent megtesznek az említett határidő betartása érdekében. 2018. április 17-i dátummal öt tagállam²⁷ még mindig a végrehajtási folyamat viszonylag korai szakaszában volt. A Bizottság ismételten arra szólítja fel ezeket a tagállamokat, hogy késlekedés nélkül folytassák az átültetést, és tegyenek meg minden lehetséges intézkedést annak biztosítása érdekében, hogy utasadat-információs egységük és a PNR-re vonatkozó műszaki megoldásuk a fennmaradó öt héten belül működőképpé váljon a 2018. május 25-i határidőre.

A Bizottság továbbra is ösztönzi és támogatja valamennyi tagállamot az irányelv végrehajtására irányuló erőfeszítéseikben, és ennek keretén belül célirányos politikai és technikai kapcsolattartást biztosít az említett öt tagállammal. 2018. április 12-én került sor a PNR irányelv végrehajtásáról szóló nyolcadik ülésre, amely újabb lehetőséget biztosított a tagállamoknak és a Bizottságnak a fennmaradó végrehajtási kérdések kezelésére, valamint a PNR irányelv alkalmazásával kapcsolatos kérdések megvizsgálására.

²⁴ Ausztria, Hollandia, Lengyelország, Lettország, Liechtenstein, Luxembourg, Málta, Németország, Portugália, Svájc, Szlovénia.

²⁵ Az Európai Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak: A közös vízumpolitika hozzáigazítása az új kihívásokhoz (COM(2018) 251 final, 2018.3.14.).

²⁶ (EU) 2016/681 irányelv (2016.4.27.).

²⁷ Ciprus, Cseh Köztársaság, Görögország, Horvátország és Olaszország.

3. *A vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris kockázatokkal szembeni védelem és a nyilvános terek védelme*

A salisburyi vegyi támadás sokkoló figyelmeztetés arra, hogy a **vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris (CBRN) anyagok** milyen fenyegetést jelenthetnek a biztonságra. Amint az Európai Tanács 2018. március 22-23-i ülésén elhangzott, az EU-nak a 2017 októberében előterjesztett cselekvési tervvel²⁸ összhangban meg kell erősítenie a vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris kockázatokkal szembeni ellenálló képességét. A cselekvési terv számos intézkedést meghatározott a vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris anyagok hozzáférhetőségének csökkentése, az ilyen anyagok felderítésében mutatkozó hiányosságok kezelése, valamint a CBRN-eseményekre való felkészültség és az azokra való reagálás fokozása érdekében. Az intézkedések célja az EU-n belüli és a legfontosabb nemzetközi partnerekkel – köztük a NATO-val – folytatott együttműködés fokozása e fenyegetésekkel szemben. Ez magában foglalja az információcserét, a közös kapacitásépítést, a képzést és gyakorlatokat, többek között a NATO által akkreditált, a Cseh Köztársaságban létrehozott közös CBRN-kiválósági központtal való együttműködésen keresztül. Folyamatban van egy uniós CBRN-biztonsági hálózat létrehozása, amely összevonja mind a stratégiai, mind pedig az operatív szinten működő összes CBRN-szereplőt. A hálózat összefogja a tagállamokat, az uniós intézményeket és a releváns ügynökségeket, valamint szükség esetén a legfontosabb nemzetközi partnereket és a magánszektor. Öt tagállamnak még ki kell neveznie nemzeti CBRN-biztonsági koordinátort, méghozzá haladéktalanul. Az Európai Tanács felszólításának megfelelően a 2018. júniusi Európai Tanácsra tekintettel a Bizottság és a főképviselő jelentést tesz a CBRN-cselekvési terv végrehajtása terén elért eredményekről, valamint a hibrid fenyegetések kezelésére szolgáló képességek megerősítéséről.

A nyilvános terek mindenekelőtt terrorista merénylettekkel szembeni **védelmét** támogató cselekvési terv²⁹ végrehajtásának részeként a Bizottság és a Régiók Európai Bizottsága 2018. március 8-án közös szervezésben megrendezte „A városi védelem kiépítése a terrorizmussal szemben: A legutóbbi támadások tanulságai” című konferenciát az uniós polgármesterek számára, amelyen közel 200 résztvevő jelent meg, többek között a nemrégiben terrorista merénylettel sújtott városokból. A konferencia a közelmúltbeli terrortámadásokból levont tanulságokra, a tapasztalatok és a bevált módszerek megosztására összpontosított. Lehetővé tette a nyilvános terek fizikai védelmének javítását szolgáló olyan megoldások azonosítását, amelyek fenntartják a városok és a nyilvános terek nyitottságát és vonzerejét, de magukban foglalják a „beépített biztonsággal” kapcsolatos koncepciók megvalósítását is. A Belső Biztonsági Alap keretein belül uniós finanszírozás áll rendelkezésre az ilyen megoldások végrehajtásának támogatására. A Bizottság jelenleg értékeli 35, egy kapcsolódó felhívás keretében benyújtott projektjavaslatot. Egy 2018 folyamán megjelenő, az Európai Regionális Fejlesztési Alapból származó 100 millió EUR-s összköltségvetéssel rendelkező, Innovatív városfejlesztési tevékenységekkel kapcsolatos felhívásnak szintén a biztonság lesz az egyik prioritása. A biztonsági kutatás is hozzájárul a nyilvános terek védelmének megerősítésére irányuló átfogó törekvésekhez. 2019-ben meghirdetésre kerül egy 16 millió EUR-s költségvetéssel rendelkező, „Biztonság az intelligens és biztonságos városok, illetve nyilvános terek számára” elnevezésű célirányos kutatási téma.

4. *Kiberbiztonság*

A kiberbűnözés elleni küzdelem és a kiberbiztonság fokozása továbbra is az uniós fellépés

²⁸ COM(2017) 610 final (2017.10.18.).

²⁹ Cselekvési terv a nyilvános terek védelmének javítására (COM(2017) 612 final, 2017.10.18.).

egyik prioritása. A szinergiák megteremtése, a meglévő kompetenciák és kutatások megerősítése, valamint a digitális egységes piac kiberbiztonságának javítására képes piacépes megoldások kialakítása érdekében a Bizottság 2018. február 1-jén pályázati felhívást tett közzé egy 50 millió EUR-s **kísérleti projektre** vonatkozóan, amelynek célja, hogy **EU-szerte támogassa a kiberbiztonsági kompetenciaközpontok hálózatának létrehozását**. A hálózat az Európai Unió egészében összefogja a kiberbiztonsággal kapcsolatos kutatási szakértelmet (például egyetemi laboratóriumok/állami vagy magán nonprofit kutatóközpontok). A kísérleti projektet a kiberbiztonságról szóló, 2017. szeptemberben elfogadott közös közlemény³⁰ jelentette be, és a forrásokat a Horizont 2020 keretprogram biztosítja a 2018–2020. évre szóló módosított munkaprogram keretében. A pályázati felhívásra 2018. május 29-ig lehet jelentkezni³¹.

A számítógépes eszközöknek a viselkedés manipulálására, a társadalmi szakadék elmélyítésére, valamint a demokratikus rendszerek és intézmények aláaknázására való közelmúltbeli felhasználása még inkább hangsúlyozta az online elszámoltathatóságot biztosító eszközök fenntartásának szükségességét. Ez a 2017. évi közös közleményben is kiemelt szempont volt, nevezetesen a kiberbűnözésre irányuló nyomozások és a kiberbiztonság számára fontos forrást jelentő **„WHOIS” domain-név nyilvántartási adatbázisában szereplő információk elérhetőségének és pontosságának javításával**. Mialatt a Bejegyzett Nevek és Számok Internetszervezetének (ICANN) keretein belül folyik a munka az adatbázis adatvédelmi szabályoknak – különösen az általános adatvédelmi rendeletnek – való megfeleltetése érdekében, a Bizottság levélben³² fordult az ICANN-hoz, amelyben emlékeztette arra a kettős célkitűzésre, amelyet a címjegyzékeihez közérdekű célból történő gyors hozzáférés biztosítása és az uniós adatvédelmi szabályoknak való teljes körű megfelelés jelent. Az ICANN kormányzati tanácsadó bizottsága, amelyben a nemzeti kormányok és a Bizottság képviseltetik magukat, aggodalmát fejezte ki, és felszólította az ICANN-t, hogy folyamatos hozzáférést biztosítson a WHOIS-hoz – beleértve a nem nyilvános adatokat is – a törvényes célú felhasználók számára.

2018 januárjában az Európai Bizottság független magas szintű szakértői csoportot hozott létre az álhírekkel és az internetes **félretájékoztatással** szembeni küzdelemre vonatkozó szakpolitikai alternatívákra irányuló tanácsadás és a témával kapcsolatos átfogó uniós stratégia kidolgozása céljából. 2018. március 12-én a csoport közzétette „A félretájékoztatás többdimenziós megközelítése” című jelentését, amely az e témában tavaszi elfogadással tervezett bizottsági közlemény alapjául szolgál.

A **Külügyek Tanácsa** 2018. április 16-án tanácsi következtetéseket fogadott el a **rossz szándékú kibertevékenységekről**. Ezek a következtetések a rossz szándékú kibertevékenységekkel szembeni közös uniós diplomáciai intézkedések gyakorlati végrehajtását jelentik („kiberdiplomáciai eszköztár”)³³ az olyan konkrét, rossz szándékú kibertevékenységekre válaszul, mint például a *Wannacry* és a *NotPetya* kibertámadások. A Külügyek Tanácsának következtetései kiemelik a nyílt, szabad, békés és biztonságos kibertér fontosságát, és hangsúlyozzák, hogy a béke és stabilitás fenntartásához elengedhetetlen a meglévő nemzetközi jog alkalmazása és a felelősségteljes állami magatartás önkéntes, nem

³⁰ JOIN(2017) 450 final (2017.9.13.).

³¹ A felhívással kapcsolatos további információk a következő címen érhetők el:
<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/su-ict-03-2018.html>.

³² <https://www.icann.org/resources/correspondence/1212685-2018-01-29-en>

³³ A Tanács 2017. június 19-i következtetései a rossz szándékú kibertevékenységekkel szembeni közös uniós diplomáciai intézkedések keretéről („kiberdiplomáciai eszköztár”).

számára, és a Bizottság továbbra is a hatékony és valódi biztonsági unió kialakítására törekszik, készülve egyben a vezetői ütemtervben bejelentett, 2018. szeptemberben Bécsben megrendezésre kerülő, belső biztonságról szóló állam-, illetve kormányfői nem hivatalos ülésre is. A Bizottság 2018 júniusában mutatja be a biztonsági unióról szóló következő eredményjelentést.